

ᚱᚦᚢᚱᚦᚢᚴ ᚱᛏᚴᛋ

THE MOST REVEREND*
GARLAND F. BYERS, JR., J.D., D.D.‡
ᚱᛋᚢᛋ ᚱᚢᚦᚱᚴᚢ ᚱᛏᚴᛋᚢᚴ ᚱᚴᚦᚱᛋᚢᚴ

ᚱᚦᚴᚢᚦ. ᚱᛏᚢᛋᚢ, ᚱᛋᚴᚢᚴ ᚱᚢᛋᛋ, (1605–06) ᛅᛋᚱᚱᚢᚦ, ᚴᚦᚴ ᚢᚴ ᚱᚢᚦ ᛒᚱᛏᚢᛅᚢᚴ memento mori, ᛋ: «ᚢᚴᚴᚦ ᚱᚦᚢᚱᚦᚢᚴ ᚱᚦᚢ ᚱᚢᛋ ᛚᛁᚴᚢ, ᚱᚱᚦ ᚢᚴᚴ ᚱᚦᚱᚢ ᛋᚱᚱᚴ ᚱᚦᚱᚴ ᚦᚢ ᚱᚢᚦ ᚴᚦᚴ» (ᛋᚴᛁᚱᚴ, 4:17).

ᛒᚢ ᚱᚱᚴ (Public domain).

הבית הזה הוקם בירושלים. שמו המלא בעברית הקהל קורא אותיות ראשי המילים בפסוק הזה, בשלוש מילים רצופות בתחילת הפסוק. בשנת 1769 לספירה הוקם בית הכנסת הספרדי הגדול בעיר, ומאז לא חדל מלשמש את הקהילה היהודית בעיר.

בניין הכנסת

בתחילת שנות ה־60 של המאה הקודמת. הקהילה היהודית בעיר, שבמשך שנים רבות התפללה בבתי מדרש קטנים ובדירות פרטיות, החליטה כי הגיע הזמן לבנות לה בית תפילה גדול וראוי. הרעיון עלה לראשונה בישיבת הוועד של הקהילה בחורף 1962, ובתוך זמן קצר גויסו לו תמיכה ותרומות. הוועד מינה ועדת בנייה בראשות עורך הדין יוסף אלמגור, שהיה אחד מבניה הצעירים של הקהילה, והוא הוביל את המיזם מראשיתו ועד סיומו. הוועדה פרסמה קול קורא לאדריכלים, וביקשה כי התוכנית תשלב בין צורות מסורתיות לבין פתרונות מודרניים.

בשנת 1769 לספירה. בית הכנסת הגדול בעיר נחנך לראשונה (בשנת 1769 לספירה). במשך כמאה שנים שימש בית הכנסת את הקהילה היהודית בעיר בלבד; בשנות ה־70 של המאה ה־19 החלו יהודים נוספים להתיישב בעיר, בעיקר סוחרים ובעלי מלאכה. הקהילה גדלה במהירות, ובית הכנסת הישן הפך לצר מדי. בשנת 1872 נרכש המגרש הנוכחי, ובשנת 1875 הונחה אבן הפינה לבניין החדש. הבנייה נמשכה כשנתיים, בהשגחתו של האדריכל מיכאל רוזנברג, שתכנן בניין בסגנון מזרחי־מודרני שמשלב קשתות מחודדות עם חלונות גדולים. הבניין נחנך בשנת 1877 בטקס חגיגי שבו השתתפו נציגי הקהילה, אישי ציבור ורבנים מן הסביבה.

שתי הכנסיות הגדולות בעיר. בשנת 1951 הוקמה הכנסייה «(Schlachter 1951)» בעיר, ובשנת 1984 הוקמה הכנסייה «(KJV)» בשכונת «(הגבעה)».

בשנת 1948, עם הקמת המדינה, היו בעיר כמה בתי כנסת פעילים, אך רובם היו קטנים ומצבם הלך והידרדר. בשנות ה־50 של המאה ה־20 החלו

הפעמים שהוא מופיע בתנ"ך.

ישוע, משיח – ישוע הוא השם העברי שניתן לו בלידתו, ומשמעותו "יהוה מושיע". משיח הוא התואר היווני שפירושו "המשוח", והוא מתייחס לתפקידו כמלך המובטח מבין צאצאי דוד (שמואל ב' 7:12–16; ישעיהו 9:6–7; מיכה 5:2).

ברית חדשה. הספרים שנכתבו בידי תלמידי ישוע ובידי אחרים שהיו עדים לחייו ולתורתו. הברית החדשה מתארת את ישוע כמי שקיים את הברית הישנה ופתח ברית חדשה בינו לבין כל מי שמאמין בו, בדומה לנבואת ירמיהו (ירמיהו ל"א:31–34). הברית החדשה כתובה ביוונית קויינה.

מילון מונחים

המונחים הבאים מופיעים בספר זה, ולעתים קרובות בהקשרים שונים. כדי לעזור לקורא להבין את המשמעות המדויקת של כל מונח בכל מקום, הוא מוגדר כאן בקצרה.

1. **ישוע, משיח**, ראו הערה בתחילת הספר.
2. **ברית חדשה**: ברית; עבד; שליח; שמש; בשורה; אמונה; אמן; מעמד; תלמיד; קהילה; כנסייה; פרסביטר; בישוף; דיאקון; אפוסטולי.
3. **ספרי הברית החדשה**: בשורה, מעשה, איגרת, גלוי, מכתב, התגלות.
4. **תרגום המלך יעקב**, התרגום האנגלי המפורסם של התנ"ך שיצא לאור בשנת 1611.
5. **ברית ישנה**, שלושת ראשי הספרים בתנ"ך (בערך 95–150 שנה לפני).
6. **מועצת ניקיאה**, ועידה שהתכנסה בשנת 325 (בערך).
7. **תרגום השבעים**, תרגום התנ"ך ליוונית.
8. **אבן פינה**, אבן שנבחרה בקפידה ומונחת בפינת הבניין, שעליה נשענים שני קירות הבניין.
9. **משיח**, ראו הערה בתחילת הספר.
10. **כנסייה**: קהילה, בניין שבו מתכנסת הקהילה, ובמקרים מסוימים גם ארגון כנסייתי.

11. **حَيْثُ** حَيْثُ, حَيْثُ, حَيْثُ, حَيْثُ.
12. **حَيْثُ**, حَيْثُ حَيْثُ حَيْثُ حَيْثُ حَيْثُ.
13. **حَيْثُ حَيْثُ حَيْثُ حَيْثُ حَيْثُ حَيْثُ حَيْثُ.**
14. حَيْثُ حَيْثُ حَيْثُ, **حَيْثُ حَيْثُ حَيْثُ حَيْثُ حَيْثُ حَيْثُ** حَيْثُ حَيْثُ حَيْثُ, حَيْثُ حَيْثُ, حَيْثُ, حَيْثُ, حَيْثُ حَيْثُ حَيْثُ حَيْثُ حَيْثُ.
15. **حَيْثُ حَيْثُ.**
16. حَيْثُ حَيْثُ حَيْثُ, **حَيْثُ حَيْثُ حَيْثُ** حَيْثُ حَيْثُ حَيْثُ حَيْثُ حَيْثُ حَيْثُ حَيْثُ

אחדות אחרית בזה אחיה אחוה. בל אין בחכמה אלוה אחד בכל אחוה אחיה אחוה, אחרית אחוה בחכמה אחיה אחוה, אחוה אחוה אחוה בחכמה אחיה אחוה אחוה אחו

כתר ראש הכהונה הגדולה. כתר, «ראש» בלשון הפיוטים על שם הכתוב. ראה הכהונה הגדולה בכתר ראש, אין לך כתר גדול ממנו. הכהונה הגדולה נקראת כתר ראש. כתר הוא לשון נקבה.

כתר שם טוב (כתרי): «כתרי» בלשון הפיוטים קיבלתי. «כתרי» (כתרי), «כתר תפארת», «כתר ראש», «כתר שם טוב» (כתרי שמך, מאהבתי אם) «כתר» (כתרי שמך, מלך), «כתרי הפאר». ראה הכהונה הגדולה.

כתרת הראש. כתרת הראש לילך הכלילך כאיל. «כתרת הראש; כתרת הראש כלה, כתרת הראש כלה».

כתר. ניקראת כתרת הראש כתרת הראש כתרת הראש כתרת הראש כתרת הראש.

כתרת הראש כתרת הראש כתרת הראש כתרת הראש כתרת הראש

הערות שוליים

הערה 5. אנו מודים לאחים ולאחיות שסייעו בהגהה ובהערות לגרסה זו, ובמיוחד לאלו שביקשו להישאר בעילום שם.

הערה 4. ראו, למשל, הוראות הקונגרגציה לחינוך הקתולי, *הנחיות ליחסי גומלין בין בישופים לבין כוהנים ודיאקונים בכנסייה*, 31 במאי 1973, סעיף 13.

הערה 3. ראו, למשל, הוראות הקונגרגציה לחינוך הקתולי, *הנחיות ליחסי גומלין בין בישופים לבין כוהנים ודיאקונים בכנסייה*, 31 במאי 1973, סעיף 13.

הערה 2. ראו, למשל, הוראות הקונגרגציה לחינוך הקתולי, *הנחיות ליחסי גומלין בין בישופים לבין כוהנים ודיאקונים בכנסייה*, 31 במאי 1973, סעיף 13.

הערה 1. ראו, למשל, הוראות הקונגרגציה לחינוך הקתולי, *הנחיות ליחסי גומלין בין בישופים לבין כוהנים ודיאקונים בכנסייה*, 31 במאי 1973, סעיף 13.

קיצורים

KJV	הגרסה המלכותית (1769 מהדורת קיימברידג')
ANF	*Ante-Nicene Fathers* (סדרת כתבי הקודש), כרך שני, מהדורת אלכסנדר רוברטס וג'יימס דונלדסון
NPNF2	*Nicene and Post-Nicene Fathers* (סדרת כתבי הקודש), סדרה שנייה, מהדורת הנרי ר' פרסיבל
Easton	*The Apostolic Tradition of Hippolytus*, מהדורת בורגס סקוט איסטון (מהדורת קיימברידג', 1934)
לספ"נ	*Anno Domini*, לאחר הולדת ישו
בערך	*circa*, בקירוב

עודכן לאחרונה: 10 בינואר 2026

הערות שוליים

1 "How to Address Church Officials, Bishops, Priests," *Adoremus Bulletin*, כרך 15, 2009. https://adoremus.org/2009/08/how-to-address-church-officials-bishops-priests/. הערה: בעבר נהגו לכנות כמרים בכינוי "אב" (Father) כאות כבוד, אך כיום נהוג להשתמש בכינוי זה אך ורק לגבי כמרים שהם אבות מנזר.

2 *Veritatis Gaudium*, הוראה אפוסטולית, 8 בדצמבר 2017), סעיף 51: "An honorary Doctorate can be conferred for special scientific or cultural merit in promoting the ecclesiastical sciences" (תואר דוקטור לשם כבוד יכול להינתן בשל תרומה מדעית או תרבותית מיוחדת בקידום מדעי הכנסייה).

,(ܥܪܒܝ ܒ ܐܬܪ, «ܬܘܒ ܡܘܕܥ ܠܟܠ ܚܕ ܒܣܝܪ ܕܝܠܗ ܕܐܠܗܐ ܕܐܦܣܛܘܠܝܩ ܕܐܘܢܝܒܪܣܛܐ ,ܦܪܢܣܝܣܟܘ
https://www.vatican.va/content/francesco/en/apost_constitutions/documents/papa-francesco_costituzione-ap_20171208_veritatis-gaudium.html.

3 ,ܫܢܐ 10 ܕ ܐܝܠܝܢ ,Wheaton Archives & Special Collections, "Billy Graham Resources," Wheaton College ,ܒܫܒܛ» ;2026 ܣ :"Graham matriculated at Wheaton in 1940 and graduated in 1943 with a BA in anthropology" ,ܥܪܒܝ ܒ ܐܬܪ ,«ܐܢܬܪܘܦܘܠܘܓܝܐ ܒܐܘܢܝܒܪܣܛܝ ܕܐܡܪܝܟܐ (BA) ܒܬܪ ܗܘ ܩܒܠ ܫܢܬ 1943 ܘܣܝܡ ܠܗ ܫܢܬ 1940 ,ܥܪܒܝ)
https://www.wheaton.edu/about-wheaton/museums-library-and-collections/wheaton-archives-and-special-collections/research/billy-graham-resources.

4 Wheaton Archives & Special Collections, "Select Chronology," The Evangelism & Missions Archives, ,ܫܢܐ 2 ܕ ܫܒܛ ,Wheaton College :2026 "King's College commencement, received honorary Doctor of Divinity degree" ,ܥܪܒܝ ,«ܬܘܒ ܡܘܕܥ ܠܟܠ ܚܕ ܒܣܝܪ ܕܝܠܗ ܕܐܠܗܐ ܕܐܦܣܛܘܠܝܩ ,ܦܪܢܣܝܣܟܘ ,New Castle, DE ,ܥܪܒܝ) ,7 ܫܒܛ ,1948
https://www.wheaton.edu/__data/assets/file/0013/30370/Chronology-1934-2018.pdf.

5 ,ܫܢܐ ,[?2018] ,"Dr. Billy Graham: A Purposeful Life, An Indelible Legacy," *Guideposts* ,ܫܒܛ ,ܫܢܐ 10 ܕ ,ܣ :2026 "The Reverend Dr. Billy Graham, quite possibly the most influential and admired religious leader of the 20th century, passed away on Feb. 21, at the age of 99" ,ܥܪܒܝ ,«ܐܬܪ ,ܒܫܒܛ ,ܡܘܕܥ ,ܒ ܫܒܛ ,21 ܕ ܐܝܠܝܢ ,ܫܢܐ 20 ,ܒ ܫܢ ,ܒ ܐ 99 ܒܥܡ ,ܥܪܒܝ ,«ܡܘܕܥ ,ܒ ܐ ,ܒ ܐ ,ܒ ܐ

7 "Morgan :"The G. Campbell Morgan Collection," Learning Commons, Chicago Theological Seminary
ܫܘܬܦܐ ܕܫܝܩܓܘ») received his Doctor of Divinity degree from Chicago Theological Seminary in 1902"
ܕܫܘܬܦܐ ܕܠܐܘܪܝܬܐ ܕܠܐܠܗܝܬ ܒܫܢܬ 1902», ܟܬܒ ܒ ܫܘܬܦܐ ܕܫܘܬܦܐ ܕܠܐܘܪܝܬܐ ܕܠܐܠܗܝܬ ,(ܫܘܬܦܐ
.https://ctslibrary.org/collections/Campbell_Morgan/intro.html

8 "Billy Sunday, Evangelist," *Baseball Research Journal* (Society for American Baseball ,ܫܢܬ ܦ. ܫܝܠܝ
ܫܘܬܦܐ») Sunday "had numerous honorary doctor of divinity degrees conferred upon him" :1980 ,Research)
ܫܘܬܦܐ ܕܫܘܬܦܐ ܕܠܐܘܪܝܬܐ ܕܠܐܠܗܝܬ ܕܫܘܬܦܐ ܕܫܝܩܓܘ ܠܗ», ܟܬܒ ܒ ܫܘܬܦܐ ,(ܫܘܬܦܐ
.https://sabr.org/journal/article/billy-sunday-evangelist/

9 "Doctor of Divinity :University of Hong Kong, Honorary Graduates, "The Rt. Rev. Ronald Owen Hall"
honoris causa») ,ܟܬܒ ܒ ܫܘܬܦܐ ,«*honoris causa* ܕܠܐܘܪܝܬܐ ܕܠܐܠܗܝܬ ,(ܫܘܬܦܐ
,1965 ,64th Congregation
.https://www4.hku.hk/hongrads/citations/mc-ma-ronald-owen-hall-the-rt-rev-ronald-owen-hall

10 "Graduation week, celebrating Honorands: Great thinkers and writers," University of St ,ܐܢܕܪܘ ܣܝܢܛ
"St Andrews awarded Clive Staples Lewis an honorary Doctor of Divinity in June :Andrews Special Collections
ܫܘܬܦܐ ܕܫܘܬܦܐ ܕܠܐܘܪܝܬܐ ܕܠܐܠܗܝܬ ܗܘ ܠܐܠܝܣ ܣܛܐܦܠܣ ܠܘܝܣ ܒܫܢܬ ܣܝܢܛ ܐܢܕܪܘ ,ܒܝܘܢ ,(ܫܘܬܦܐ
.https://university-collections.wp.st-andrews.ac.uk/?p=11658 ,(ܟܬܒ ܒ ܫܘܬܦܐ ,«1946

11 "Wheaton College :2012 ܫܢܬ 27 ,"A.W. Tozer & Wheaton College," Wheaton College Special Collections
ܕܠܐܠܗܝܬ ܗܘܢܘܪ ܠܐܝܠ ܡܢ ܫܝܩܓܘ ܠܝܣ ,ܛܘܙܪ ܠ-ܐ.ܒ.») honored Tozer with an honorary doctorate (LLD) in 1950"
"Houghton College bestowed the honorary LLD two years ;(ܟܬܒ ܒ ܫܘܬܦܐ ,«1950 ܫܢܬ (LLD) ܕܫܘܬܦܐ
https://lib- ,(ܟܬܒ ܒ ܫܘܬܦܐ ,«ܥܬܝ ,ܒܝܬ ܐܠܝ ܗܘ ܕܫܘܬܦܐ LLD ܫܢܬ ܠܐܚܪ ܝܘܬܪ ܫܝܩܓܘ ܠܝܣ») later"
.scblog3.wheaton.edu/?p=5051

12 "Doctor of Social Sciences :University of Hong Kong, Honorary Graduates, "The Reverend Mother Teresa"
honoris causa») ,ܟܬܒ ܒ ܫܘܬܦܐ ,«*honoris causa* ܕܠܐܘܢܝܒܪܣܝܬܝ ܕܗܝܣ ,ܬܪܝܣܐ ,(ܫܘܬܦܐ
,1993 ,146th Congregation
https://www4.hku.hk/hongrads/graduates/m-c-o-m-o-b-e-hon-d-d-hon-dr-med-mary-bojaxhiu-teresa-the-
,*Duke of Edinburgh Is Installed as Chancellor of the University*, Anglia Television :ܕܐܗܐ .reverend-mother-teresa
"receiving an honorary degree from the Duke that ܕܐ ܕܫܢܬ ,207990 ܫܢܬ ,East Anglian Film Archive ,1977
https://eafa.uk/work/? ,(ܟܬܒ ܒ ܫܘܬܦܐ ,«ܕܐܡ ܐܫ ܕܐ ܕܫܘܬܦܐ ܒܗ ,ܕܐ ܫܢܬ ܕܫܘܬܦܐ ܕܠܐ») day"
.id=894726

Syriac Scripture quotations. Old Testament: the Peshitta, electronic text prepared at the ETCBC (Vrije Universiteit Amsterdam) by Constantijn Sikkel, Geert Jan Veldman and Willem van Peursen; cited as Willem Th. van Peursen, Geert Jan Veldman, Constantijn Sikkel, Hannes Vlaardingerbroek and Dirk Roorda, *ETCBC/peshitta* (Version 0.3), Zenodo, 2018, doi:10.5281/zenodo.1464757; licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 (CC BY-NC 4.0). New Testament: the SEDRA database of George A. Kiraz and James W. Bennett (version 3.0, 1996), as published in *ETCBC/syrnt*, copyright © 2019 Dirk Roorda, under the MIT License. Excerpts are quoted; ellipses mark omissions. No commercial use is made of this text.